

INNEHÅLL:

BESLUT "NATURRESERVAT ALDERÄNGARNA": 1998-04-27

SKÖTSELPLAN "NATURRESERVAT ALDERÄNGARNA": 1998-01-30

REGISTERUPPGIFTER "NATURRESERVAT ALDERÄNGARNA": 1998-01-30

MORA KOMMUN

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Blad

Kommunfullmäktige

Sammanträdesdatum

14

1998-04-27

§ 23, Dnr 178/98 418.4182

BILDANDE AV NATURRESERVATET ALDERÄNGARNA I MORA KOMMUN (2062).

Länsstyrelsen lät 1972 utföra en inventering på Alderängarna. Syftet var att kunna bedöma områdets skyddsvärde från naturvårdssynpunkt. I samband med den förestående omarronderingen för Kråkbergs skifteslag i Mora socken tillskrev Länsstyrelsen 1986 naturvårdsverket med begäran om medel för inköp av delar av området. Naturvårdsverket ställde sig positiv till ett förvärv av den s k Kråkbergsrutan.

Under senare år har Mora kommun successivt förvärvat skiften i området och äger nu all mark inom reservatets gränser. Länsstyrelsen har i oktober 1992 på kommunens begäran inrättat ett interimistiskt naturreservat för ett privat skifte i området. Skiftet ägs numera av kommunen och det interimistiska naturreservatsbeslutet är upphävt.

Alderängarna ingår i det som riksintresse utpekade Morafältet. Området har av naturvårdsverket bedömts vara av internationell betydelse som exempel på ett inlandsdelta. Områdets särpräglade naturförhållanden har bidragit till att en mycket värdefull flora och fauna funnit livsrum. Inte mindre än 27 rödlistade arter har påträffats, vad ibland insektsfaunan är särskilt väl representerad.

Miljön är synnerligen variationsrik med branta nipor, urskogsartade partier, öppna slåttermarker och klapperstensstränder i anslutning till Österdalälven. Detta tillsammans med den vackra och ostörda landskapsbilden ger området mycket höga värden för bevarandet av den biologiska mångfalden.

För att bevara områdets naturvärden krävs dels skydd mot skogsbruk, dels vård och skötsel av slåttermarkerna och klapperstensfälten.

En närmare beskrivning om området ges i till ärende bifogade skötselplan.

Beredningen föreslår kommunfullmäktige besluta

att med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822; omtryckt 1991: 641) förklara ett område, som avgränsas med innerkanten av en kraftigt punktstreckad linje på bifogad beslutskarta, bilaga 2, som naturreservat, att för området skall gälla de föreskrifter enligt 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 och 10 §§ naturvårdsförordningen (1976:484 ändrad 1991:1165) vilka anges i till ärendet hörande bilaga, daterad 1998-01-30, samt att naturreservatets namn skall vara naturreservatet Alderängarna.

Vid allmänna utskottets behandling av ärendet yrkade Konrad Back bifall till allmänna utskottets förslag.

Allmänna utskottet beslutar föreslå kommunfullmäktige besluta enligt beredningens förslag.

Kommunstyrelsen beslutar föreslå kommunfullmäktige besluta enligt allmänna utskottets förslag.

Kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Kommunfullmäktiges beslut kan överklagas hos Länsstyrelsen.

**BILDANDE AV NATURRESERVATET ALDERÄNGARNA, MORA KOMMUN
(5 bilagor)**

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Länsstyrelsen lät 1972 utföra en inventering på Alderängarna. Syftet var att kunna bedöma områdets skyddsvärde från naturvårdssynpunkt. I samband med den förestående omarronderingen för Kråkbergs skifteslag i Mora socken tillskrev Länsstyrelsen 1986 Naturvårdsverket med begäran om medel för inköp av delar av området. Naturvårdsverket ställde sig positivt till ett förvärv av den s k Kråkbergsrutan.

Under senare år har Mora kommun successivt förvärvat skiften i området och äger nu all mark inom reservatets gränser. Länsstyrelsen har i oktober 1992 på kommunens begäran inrättat ett interimistiskt naturreservat för ett privat skifte i området. Skiftet ägs numera av kommunen och det interimistiska naturreservatsbeslutet är upphävt.

MOTIVERING TILL BESLUTET

Alderängarna ingår i det som riksintresse utpekade Morafältet. Området har av naturvårdsverket bedömts vara av internationell betydelse som exempel på ett inlandsdelta. Områdets särpräglade naturförhållanden har bidragit till att en mycket värdefull flora och fauna funnit livsrum. Inte mindre än drygt 27 rödlistade arter har påträffats, varibland insektsfaunan är särskilt väl representerad.

Miljön är synnerligen variationsrik med branta nipor, urskogsartade partier, öppna slättermarker och klapperstensstränder i anslutning till Österdalälven. Detta tillsammans med den vackra och ostörda landskapsbilden, ger området mycket höga värden för bevarandet av den biologiska mångfalden.

För att bevara områdets naturvärden krävs dels skydd mot skogsbruk, dels vård och skötsel av slättermarkerna och klapperstensfälten.

En närmare beskrivning om området ges i bifogade skötselplan.

När detta beslut vunnit laga kraft avser kommunen begära att länsstyrelsens beslut den 15 juni 1950 om naturreservatet Salunäbb upphävs. Detta beslut kan överklagas hos Länsstyrelsen i Dalarnas län, se bilaga 5.

KOMMUNSTYRELSENS BESLUT

Kommunstyrelsen förklarar med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822; omtryckt 1991:641) ett område, som avgränsas med innerkanten av en kraftigt punktstreckad linje på bifogad beslutskarta, bilaga 2, som naturreservat.

För området skall gälla de föreskrifter enligt 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 och 10 §§ naturvårdsförordningen (1976:484 ändrad 1991:1165) vilka anges nedan.

Naturreservatets namn skall vara naturreservatet Alderängarna.

ÄNDAMÅLET MED RESERVATET

Ändamålet med reservatet skall vara att skydda Alderängarnas

värdefulla terrängformer och dess särpräglade flora och fauna samt att bevara den biologiska mångfalden.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

A. FÖRESKRIFTER MED STÖD AV 8 § NATURVÅRDSLAGEN OM INSKRÄNKNINGAR I RÄTTEN ATT FÖRFOGA ÖVER FASTIGHETEN INOM RESERVATET

Utöver vad som gäller i övrigt är det förbjudet att

1. Uppföra byggnad eller anläggning. Efter utsyning av naturvårdsförvaltaren får dock ängslada uppsättas vid slätteräng,
2. spränga, gräva, schakta, muddra, utfylla, tippa eller dämna,
3. avverka eller utföra annan skogsvårdande åtgärd,
4. skada växande eller döda - stående eller kullfallna träd och buskar, gräva upp eller plocka örter, mossor, lavar och vedsvampar,
5. anlägga mark- eller luftledning,
6. framföra motordrivet fordon i terrängen,
7. inom område bedriva jakt av annat än älg, bäver, rådjur, hare, räv, grävling, mink och mård,
8. tillföra kalk, skogsgödsel eller använda kemiska bekämpningsmedel.

Föreskrifterna utgör inget hinder mot de åtgärder som behövs vid tillsyn och förvaltning av reservatet samt för att tillgodose ändamålet mer reservatet.

Punkterna A4 och A8 innebär att bestämmelserna i 29 § skogsvårdslagen om bekämpning av skadeinsekter inte skall gälla inom naturreservatet. Uppkommer insektsskador på skog utanför naturreservatet som följd av att - i enlighet med reservatsföreskrifterna - åtgärder för att förebygga eller bekämpa insektsspridning inte vidtagits inom reservatet, bedöms frågan om ersättning härför enligt skadeståndsrättsliga regler.

B. FÖRESKRIFTER MED STÖD AV 9 § NATURVÅRDSLAGEN ANGÅENDE MARKÄGARES OCH ANNAN SAKÄGARES SKYLDIGHET ATT TÅLA VISST INTRÅNG

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att de åtgärder vidtas inom området som framgår av bifogad skötselplan, bilaga 3.

C. FÖRESKRIFTER MED STÖD AV 10 § NATURVÅRDSLAGEN OM VAD ALLMÄNHETEN HAR ATT IAKTTAGA INOM RESERVATET

Utöver vad som gäller i övrigt är det förbjudet att

1. göra åverkan på mark eller geologiska naturföremål,
2. skada växande eller döda - stående eller ikullfallna - träd

- och buskar, plocka eller gräva upp örter, mossor, lavar och vedsvampar,
3. fånga eller insamla djur samt störa djurlivet t.ex. genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 meter,
 4. framföra cykel och motordrivet fordon i terrängen.

D. FÖRESKRIFTER MED STÖD AV 9 § NATURVÅRDSFÖRORDNINGEN RÖRANDE NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN AV RESERVATET

1. Kommunstyrelsen fastställer skötselplanen, bilaga 3, som reglerar naturvårdsförvaltningen.
2. Naturvårdsförvaltare skall vara Mora kommun.

Bilagor:

1. Översiktskarta
2. Beslutskarta
3. Skötselplan
4. Registeruppgifter
5. Hur man överklagar

SKÖTSELPLAN

1998-01-30 Bilaga 3

NATURRESERVATET ALDERÄNGARNA

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

I ALLMÄN BESKRIVNING

- 1 Administrativa data
- 2 Grunden för beslutet samt föreskrifter
- 3 Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden
 - 3.1 Naturförhållanden
 - 3.2 Kulturförhållanden
 - 3.3 Nuvarande markanvändning
 - 3.4 Tillgänglighet
 - 3.5 Slitage- och störningskänslighet
 - 3.6 Källuppgifter

II PLANDEL

- 1 Disposition och skötsel av mark och vatten
 - 1.1 Övergripande mål
 - 1.2 Generella riktlinjer och åtgärder
 - 1.2.1 Hävd av området
 - 1.2.2 Jakt

- 1.2.3 Disposition och skötsel av byggnader
- 1.2.4 Utmärkning av reservatets gräns

- 2 Anordningar för rekreation och friluftsliv
 - 2.1 Övergripande mål
 - 2.2 Riktlinjer och åtgärder
 - 2.2.1 Information
 - 2.2.2 Stigar
 - 2.2.3 Slättermarken
 - 2.2.4 Vägar
 - 2.2.5 Parkeringsplatser

- 3 TILLSYN

- 4 FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN
 - 4.1 Kostnadsfördelning

Skötselkarta, bilaga 1.

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET ALDERÄNGARNA I MORA KOMMUN

I ALLMÄN BESKRIVNING

1 ADMINISTRATIVA DATA (Se registeruppgifter)

2 GRUNDEN FÖR BESLUTET SAMT FÖRESKRIFTER (Se reservatsbeslutet)

3 ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

3.1 Naturförhållanden

Alderängarna ligger vid en utvidgning av Österdalälvens älvplan på ca 165 m ö h. Här har ett flackt sand- och klapperstenområde utvecklats på älvens nivå, medan omgivningen reser sig sandsten. De varierande topografiska och hydrologiska förhållanden har starkt bidragit till området sårprägel och dess specifika naturvärden. Vissa av de branta niporna präglas av solinstrålning och torka, medan bottenplanet är en labyrint av vattenvägar, källor och kärr i omväxling med torrare, grus- och klapperstenvallar.

Vegetationen är hedartad med ris och lavar på de torra niporna, med mosippa, getväppling och backstarr som intressanta inslag. Nedåt i branterna blir vegetationen frodigare med gran och asp i trädskiktet samt bl.a. ett stort inslag av piprör. På älvplanet dominerar idag de fuktiga lövskogar som vuxit upp på den forna slättermarken och längs vattenbanorna. Glasbjörk, gråal och hägg dominerar ofta i sällskap av ett snårigt buskskikt med

bl.a. olvon.

På grund av Österdalälvens reglering påverkas inte klapperstensområdena av översvämningar och iserosion längre, förutom de lägst liggande strandpartierna längs älven. En primärsuccession av tall och björk dominerar klapperstensfälten idag. Högre liggande älvplan har intagits av granskog med stort björkinslag. Våtmarker i form av källkärr eller strand och översvämningsskärr finns här och var. Dessa innehåller ofta en intressant flora med bl.a. hybrider mellan skav- och smalfräken i stor mängd.

Den vegetationstyp som särskilt utmärker området är dock klapperstenstranden, vars motstycke, saknas i Dalarna. Återkommande översvämningar har skapat dessa marker och bildar förutsättning för en märklig flora med många sällsynta arter. Karaktärsarten är fjällnejlika som uppträder ymnigt. Andra typiska arter är kattfot, ängsvädd, käringtand och norrlandsviol. Några sällsynta eller märkliga arter som påträffats på klapperstenstränderna är fjällarv, knägräs, daggvide och Kung Karls spira. Även svampfloran på klapperstenstränderna är särpräglad med arter som gytttrad nästsvamp, potatisrottryffel och hartryffel. Av däggdjur påträffas de för trakten typiska. Bävern sätter sin prägel på lövskogen längs vattendragen. Utter och lodjur observeras regelbundet. Fågellivet är rikt tack vare lövrikedomen och tillgång till hålträd. Mindre hackspett, stjärtmes, spillkråka och slaguggla hör till häckfåglarna i skogsfåglarna i skogspartierna. På klapperstensfälten häckar mindre strandpipare. Kungsfiskare och backsvala har periodvis häckar i erosionsbranterna.

Alderängarna är omtalade för det intressanta insektslivet, särskilt vad gäller fjärilsfaunan. Arter som ärenprisnätfjäril, kovetenätfjäril och brun gräsfjäril har minskat starkt i landet men påträffas ännu i området. Artrikedomen är främst knuten till de öppna klapperstensfälten som är mycket skyddsvärda ur ett nationellt perspektiv. Flera av fjärilsarterna utnyttjar den artrika örtvegetationen som exempelvis ängsrutemal, käringtandmal och kattfotsfjädersmott. Den alvarmarksknutna ögonbrynskorthuvudmalen har endast påträffats på Öland och Gotland tidigare.

Nedan listas de hotade arter som påträffas på Alderängarna. En kort karaktäristik över biotopkrav har gjorts där så är möjligt. Listan bör tjäna som en kontroll gentemot de föreslagna skötselåtgärderna, så att de rödlistade arternas krav så långt möjligt tillgodoses.

RÖDLISTADE ARTER

Lavar:

Violettgrå tagellav

Bryoria nadvornikiana (4)

Biotopkrav: Senvuxen gran i fuktigt läge.

Vanlig kvistspik

Phaeocalicium populneum (4)

Biotopkrav: Gammal asp i fuktigt läge.

Osepterad kvistspik

Phaeocalicium praescendens (4)

Biotopkrav: Gammal asp i fuktigt läge.

Svampar:

Veckticka

Antrodia pulvinascens (4)

Biotopkrav: Grova asplågor i fuktigt läge.

Grankrös

Craterocolla insignis (4)

Biotopkrav: Grova granlågor i fuktigt läge.

Rosenticka

Fomitopsis rosea (4)

Biotopkrav: Grova granlågor i fuktigt läge.

Blackticka

Junghuhnia collabens (2)

Biotopkrav: Grova granlågor i fuktigt läge.

Ullticka

Phellinus ferrugineofuscus (4)

Biotopkrav: Grova granlågor i fuktigt läge.

Rynkskinn

Phlebia centrifuga (4)

Biotopkrav: På fuktig granlåga i Brunnsänget.

Däggdjur:

Utter (2)

Biotopkrav: Spårlöpor ses regelbundet.

Lodjur (2)

Biotopkrav: Spårlöpor ses regelbundet.

Kräldjur:

Sandödlan (2)

Biotopkrav: Flera fynd i nipor och sandig öppen mark.

Fåglar:

Duvhök (4)

Biotopkrav: Häckar.

Spillkråka (4)

Biotopkrav: Häckar.

Kungsfiskare (4)

Biotopkrav: Häckar ibland.

Mindre hackspett (4)

Biotopkrav: Häckar i fuktig lövskog.

Sångsvan (4)

Biotopkrav: Övervintrar regelbundet.

Trana (4)

Biotopkrav: Uppehåller sig i området regelbundet.

Slaguggla (4)

Biotopkrav: Häckar.

Tretåig hackspett (4)

Biotopkrav: Uppehåller sig i området regelbundet.

Insekter:

Vattenjordlöpare

Perileptus areolatus (2)

Biotopkrav: Klapperstenstrand i strandlinjen.

Smygstekelik glasvinge

Bembecia ichneumoinformis (4)

Biotopkrav: På käringtand på klapperstenstrand.

Ärenprisnätfjäril

Euphydryas aurinia (2)

Biotopkrav: På ängsvädd på klapperstenstrand.

Svävflugelik dagsvärmare

Hemaris tityus (4)

Biotopkrav: På ängsvädd.

Stor borstspinnare

Irrorella setina (4)

Biotopkrav: På torr klapperstenstrand.

Brun gräsfjäril

Coenonympha hero (4)

Biotopkrav: På öppen ängsmark.

Violettbandad knäppare

Harminius undulatus (4)

Biotopkrav: Grova granlågor.

Kovetenätfjäril

Militaea diamina (4)

Biotopkrav: På fuktiga skogsängar med Valeriana.

Donzels blåvinge

Aricia nicias (4)

Biotopkrav: På öppen ängsmark med Geranium.

Prästkragestjälkvecklare

Dichorampha consortana (4)

Biotopkrav: I prästkragestjälkar klapperstenstrand.

Mindre träfjäril

Larnellocossus terebra (4)

Biotopkrav: På skadade aspars innanved.

Käringtandmal

Ectodemia minimella

Biotopkrav: På ängsvädd (inte rödlistad).

Ängsrutemal

Etmia pyrausta

Biotopkrav: På ruta (inte rödlistad).

Ängsväddantennmal

Nemphora cupricella (4)

Biotopkrav: I ängsvädd, slåtteräng, klappersten.

Liten bastardsvärmare

Zygeaena viciae (4)

Biotopkrav: På vädd i slåtteräng.

Ögonbrynskorthuvudmal

Scytris picaepennis

Biotopkrav: På potentilla på klappersten. Utbredning huvudsakligen Öland och Gotland (inte rödlistad).

3.2 Kulturförhållanden

Tack vare de återkommande översvämningarna, och det plana sandunderlaget har Alderängarna utgjort ett värdefullt område för fodertäkt. Äldre bilder visar ett nästan helt öppet landskap med spridda ängslador. Sedan 1940-talet har denna verksamhet snabbt avklingat, varvid snabb igenväxning med lövskog har skett. Detta förlopp har ytterligare förstärkts av Österdalälvens reglering. Slåttern återupptogs dock i mitten på 1980-talet inom ett område som idag hävdas genom Naturskyddsföreningen i Mora och Mora folkhögskolas försorg. En milstolpe av gjutjärn finns kvar vid riksväg 70.

3.3 Nuvarande markanvändning

Området brukas för jakt, fiske, slåtter och friluftsliv.

3.4 Tillgänglighet

Parkering med skyltning finns vid riksväg 70. Härifrån leder en stig nerför nipbranten och vidare över det lilla vattendrag som måste korsas innan man når älvplanet och själva Alderängarna. Inom området löper några brukningsvägar och stigar.

3.5 Slitage- och störningskänslighet

Området är bitvis känsligt för störning. Markvegetation är delvis gynnad av slitage, anpassad som den är till årtusenden av iserosion och översvämningar. I branta nippartier kan - om sanden blottas - erosion av tramp bli kraftig.

3.6 Källuppgifter

Muntliga uppgifter samt förteckning över rödlistade arter har erhållits från Björn Cederberg, Mora.

Litteratur:

- Cederberg, B. & Persson, H. 1976: Alderängarna. Inventering samt förslag till skötselplan. Länsstyrelsen i W län. N 1976:8.
- Cederberg, B. 1987: Skandinaviens nordligaste förekomst av sandödla. Dalanatur 4 (1):7-11.
- Cederberg, B. & Eklöv, PO 1992: Ärenprisnätfjärilen i Dalarna. Inocellia 1992:1.
- Lannerbro, R. 1953: Ther nu ähr Elf war förra Landh. Mora sockenbok I.
- Lannerbro, R. 1985: Morafältet. Länsstyrelsen i W län. N 1985:5.
- Oldhammer, B. 1987: Översvämningarna på Alderängarna 1984-85. SBT 81.

II PLANDEL

1 DISPOSITION AV MARK OCH VATTEN

1.1 Övergripande mål

Det övergripande målet med skötseln av området skall vara att tillvarata och utveckla de speciella förutsättningar som finns vad gäller särpräglade vegetationstyper, rödlistade och hänsynskrävande arter, biologisk mångfald, geomorfologi, landskapsbild och rekreativvärden. Inom detta ryms både fri utveckling av vissa områden extensiv skötsel av andra och inom smärre partier.

1.2 Generella riktlinjer

1.2.1 Hävd av området

Skogsmarken omfattar dels unga successionsstadier på tidigare skogsmark, dels tidigare årligen översvämmade skogspartier. Äldre skog finns framför allt i niporna. Den äldre skogen har

höga naturskogsvärden, vilket bl.a. ett antal fynd av rödlis-tade arter visar. Fynden tyder på att den skogliga kontinuite-ten i dessa trakter, och bör givetvis lämnas orörd. De yngre lövrika successionerna har sitt värde framför allt som fågel-miljö, där döende stammar skapar både närings- och bomöjlighe-ter.

Skötselområde 1.

Beskrivning: Omfattar nipan från "Kråkbergsskiftet" fram till Salunäbb. På platån och i de torra övre slänterna växer torr tallskog, i fuktigare grundvattenpåverkade slänter växer gran och aspskog.

Målsättning: Utveckling mot naturskogsförhållanden.

Åtgärder: Lämnas orörd. Lövrikedomen tycks kunna bibehållas på naturlig väg eftersom de höga granarna lätt blåses omkull och löv växer upp i luckorna. Svamparter som brukar tyda på brand-refugieförhållanden påträffas. Vad gäller tallskogen har bran-den givetvis tidigare präglat denna skogstyp och dess flora och fauna.

Skötselområde 2.

Beskrivning: Omfattar kärr- och lövsumpskog i anslutning till källområdet i nordväst samt längs de vattenbanor som löper här och tvärs genom området. Lövsumpskogen har till stora delar vuxit upp på den forna slåttermarken av vilken ännu finns mer eller mindre tydliga spår.

Målsättning: Lövskog med inslag av döda och döende träd, hålträd. Några av de fuktiga gräsbevuxna gläntorna bör bevaras för variationens skull. Dessa gläntor har betydelse för bl.a. vilt och kovetenätfjärilen.

Åtgärder: Området lämnas tills vidare för fri utveckling. Om skötselåtgärder övervägas i område 2.

Skötselområde 3.

Beskrivning: Omfattar i huvudsak öppen slåttermark som till stor del hävdas genom manuell slåtter. Runt den hävdade ängs-marken finns ännu öppna partier omväxlande med igenväxnings-faser av björk eller gran. Några odlingsrösen finns.

Målsättning: Öppen slåttermark med endast smärre runnor av lövträd som inte bör tillåtas bli alltför höga och beskuggande. Runnorna kan med fördel bestå av ett buskskikt av kanelros, olvon och hägg samt någon lövträdsart, gärna annan än björk, vars lövfall har en ogynnsam inverkan på ängsfloran. Ängsmarken bör få en flikig form mot skog och avgränsas av mjuka bryn så att de för artrikedomen viktiga gradienterna i fuktighet och solexponering erhålls. I brynen bör gran undvikas.

Åtgärder: Årlig slåtter vid traditionell tidpunkt. Höet bör hässjas och bortforslas. Rökning av bryn och runnor samt av-verkning av vissa beskuggande dungar. Åtgärder på privat mark får ske efter utsynning av naturvårdsförvaltaren.

Skötselområde 4.

Beskrivning: Omfattar de skogbevuxna delarna på älvplanet som är något högre belägna och hyser en grov barrskog med stort inslag av döda träd och lågor av värde för fågelliv, insektsliv och kryptogamflora.

Målsättning: Utveckling mot naturskogsförhållanden.

Åtgärder: De ängar som slåtrats i gränsområdet mellan skötselområde 3 och 4 sköts enligt åtgärder för skötselområde 3. För övrigt inga åtgärder.

Skötselområde 5.

Beskrivning: Omfattar hela klapperstenstrandområdet, både de, ännu öppna delarna och de som idag är bevuxna med ung tall- eller björkskog. Sedan iserosion och översvämningar minskat p.g.a reglering av älven har en primärsuccession av tall eller björk etablerats. Detta har inverkat menligt på det unika insektslivet som kräver solvarma ytor bevuxna med de viktiga värdväxterna ängsvädd, ängsruta, käringtand, kattfot, slätterfibbla och fjällnejlika.

Målsättning: Öppna klapperstensfält med örtvegetation, eller fritt utvecklade primärsuccessionsskog.

Åtgärder: Skötselåtgärder vidtas endast i begränsade områden.

Undanröjning av uppvuxen tall samt rotryckning av tallplantor bör ske vart tredje år i anslutning till alltjämt öppna ytor.

Ris kan med fördel brännas för att gynna vissa örter. Om beskuggning av klapperstensfälten blir besvärande eller om expansion av björk blir påtaglig bör ytterligare åtgärder övervägas.

1.2.2 Jakt

Jakten på älg, bäver, hare, räv, rådjur, mink, mård och grävling är inte reglerad i reservatsföreskrifterna. Övrig jakt är förbjuden på den kommunägda marken.

1.2.3 Disposition av skötsel av byggnader

Byggnader saknas inom reservatet.

1.2.4 Utmärkning av reservatets gräns

Utmärkning av reservatets gräns skall utföras enligt svensk standard SIS 031522 och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

Utmärkningen skall underhållas vid behov.

2 ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

2.1 Övergripande mål

Alderängarna är väl lämpade för olika former av utflykter och strövtåg. Här erbjuds allt från älvstrand till urskogslignande skog och vackra slätterängar med blomsterprakt. Topografin är dessutom sådan att området, trots närheten till riksväg 70, är helt ostört av trafik, vilket ger förutsättningar för stor-

slagna naturupplevelser. Därtill torde området vara väl lämpat för undervisning. Målet med anordningar för rekreation och friluftsliv bör vara att underlätta för besökare att uppleva området naturkvalitéer.

2.2 Riktlinjer och åtgärder

2.2.1 Information

Information om reservatet och dess speciella natur bör finnas vid parkeringen intill riksvägen, samt vid den punkt där reservatsgränsen korsar den traktor väg som löper längs stranden.

2.2.2 Stigar

I dagsläget är området ganska svårtillgängligt eftersom de många vattenbanorna gör det svårt att ta sig fram. En markerad stig under lättar för besökare att få uppleva Alderängarnas skilda miljöer.

2.2.3 Slättermarken

Verksamheten vid slätterängarna sköts idag helt utan fasta anläggningar. Uppstår behov av exempelvis att uppföra en hölada bör detta kunna ske på lämplig plats. Även andra anläggningar t.ex informationstavor bör kunna anläggas utan menlig inverkan på naturmiljön. Eventuella anläggningar i anslutning till slättermarken skall utföras i samarbete med naturvårdsförvaltaren.

2.4.4 Vägar

Den väg som följer stranden stängs av med fällbar bom vid den punkt där den når reservatet. Om vägen längs stranden i reservatet orsakar onödigt slitage och störning, kommer vägen att permanent stängas av. Vägen från parkeringen vid riksväg 70 ner till Alderängarna stängs av med fällbar bom.

2.2.5 Parkeringsplatser

Den parkering som finns vid riksvägen fyller i dagsläget behovet av parkeringsplatser.

3 TILLSYN

Tillsyn av reservatet skall utföras av naturvårdsförvaltaren.

4 FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Allmänt

Framställning och utplacering av skyltar samt utmärkning av reservatets gräns samt årlig tillsyn bekostas av Mora kommun.

Kostnader som redovisas bygger på uppskattningar och på 1997 års prisnivå. Dagsverkskostnaden avser lönekostnader, kostnad för arbetsledning m.m. Därtill kommer materialkostnader inklu-

sive utrustning, hyror m.m.

Engångsåtgärder:

Röjning o dyl inom skötselområdets 3 och 5 10 dv à 1700 kr	17 000 kr
Utmärkning av reservatsgräns 2 kv à 1700 kr	3 400 kr
Uppmärkning, framföjning och ev. spängning av stig, uppsättning av bom 5 dv à 1700 kr	8 500 kr
Framtagande av informationsmaterial 5 dv à 1700 kr	8 500 kr
Summa engångsåtgärder:	37 400 kr

Tillsyn och underhåll:

Tillsyns- och underhållskostnader 2 dv à 1 700 kr	3 400 kr
--	----------

4.1 Kostnadsfördelning

Mora kommun bekostar skötsel och förvaltning av reservatet.

Bilaga:

Skötselområdeskarta, bilaga 1

REGISTERUPPGIFTER 1998-01-30 Bilaga 4

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET ALDERÄNGARNA

Namn:	Naturreseptatet Alderängarna
Kommun:	Mora
Läge:	Ca 5 km NV Mora
Kartblad:	Ekonomiska kartan 1445
Gräns:	Innerkanten på den kraftigt punkt- streckade linjen på bifogad besluts- karta, bilaga 2
Fastigheter:	Östnor 121:2
Naturvårdsförvaltare:	Mora kommun
Markägare:	Mora kommun
Areal:	120 ha totalt varav ca 22 ha vatten
Naturtyper:	Barrskog 30 ha, lövskog 36 ha, myr 4 ha, substratdominerad mark 25 ha, äng 3 ha
Landskapstyp:	Skogslandskap, inlandsdelta, klapper- stenstrand
Naturgeografisk region:	Norrlands vågiga bergkullterräng med mellanboreala skogsområden
Skyddsmotiv:	Botaniska, zoologiska, geovetenskap-

	liga
Skyddsföreskrifter:	Indispensabla: A1-8
Skyddsföreskrifter produktiv skogsmark:	A3, A8
Befintliga anlägg:	Informationstavlor, lada m.m.
Planerade anlägg:	Föreskrifter under D
Skötselplan:	
Inventeringar:	Se källuppgifter i skötselplanen.